

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1900. Första Kammaren. N:o 12.

Onsdagen den 21 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Restadius* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension åt förre länsmannen J. Blomstrand.

Justerades protokollet för den 14 i denna månad.

Upplästes ett inkommet läkareintyg, så lydande:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr *P. E. Lithander* på grund af sjukdom, ådragen genom förkylning, för närvarande är förhindrad att infinna sig vid riksdagen, det varder härmed intygadt.

Sköfde den 19 februari 1900.

A. R. Litzén,
prakt. läkare.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

n:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

n:o 21, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa delar af förra hospitalshemmanet $\frac{1}{2}$, mantal Dufvedal n:o 1 i Östergötlands län;

n:o 22, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre till förra hospitalslägenheten Sättran i Östergötlands län hörande lägenheter; och

Första Kammarens Prot. 1900. N:o 12.

n:o 23, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jord-afsöndring från förra sergeantsbostället $\frac{9}{16}$ mantal Bjuf n:o 8 i Bjufs socken af Malmöhus län.

Vid förnyad föredragning af bevillningsutskottets den 17 och 20 innevarande månad bordlagda betänkande n:o 3, i anledning af väckt motion om ändring af portosatsen för visst slag af inrikes bref, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Ifrågasatt skärpning af ansvaret för vissa förbrytelser mot brännvinsförsäljningsförordningen. Föredrogs å nyo bevillningsutskottets den 17 och 20 innevarande februari bordlagda betänkande n:o 4, i anledning af väckt motion om ändring af § 47 brännvinsförsäljningsförordningen.

Herr Cavalli: Kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af brännvin och andra spirituösa drycker ålägger för närvarande husbonde att ansvara för förbrytelse, som med hans vetskap mot förordningen begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af honom sjelf gjord. I en inom Riksdagens Andra Kammare väckt motion har nu föreslagits den ändring härutinnan, att det ansvar, hvarom här är fråga, måtte åläggas husbonde, »derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja». I de få ord, som jag kommer att säga i denna fråga, skall jag inskränka mig till ett bemötande af bevillningsutskottets förslag, som går ut på att inskränka den ifrågasatta vidsträcktare ansvarigheten till sådana husbönder, som innehafva rättighet till försäljning af brännvin, och jag lemnar således motionen, såvidt dess syfte går härutöfver, ur räkningen.

Utskottet har redogjort för denna frågas föregående behandling inom Riksdagen, och kammaren kan deraf finna, att frågan nu är före för fjerde gången, samt att motion i enahanda syfte väckts jemväl år 1895, 1898 och 1899. Bevillningsutskottet har vid alla föregående tillfällen med en viss skärpa afvisat de väckta motionerna och, då motionen upprepats, vederlagdt de skäl, som gång på gång blifvit af motionärerna lagda till de förut anförda. Men denna gång har utskottet kapitulerat och föreslagit en skrivelse uti motionens syfte.

När man genomläser de skäl, som utskottet anført, befinnes det, att utskottet egnat nästan hela sin motivering åt granskning af motionen, dervid utskottet funnit, att, ehuru denna granskning icke kan sägas vara uttömmande, den likväl torde få anses tillräcklig för att motivera, hvarför utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till motionen. Man skulle då kunna tro, att dermed vore punkt och slut, men så är det icke, utan derefter följa några få rader, i hvilka utskottet förklarar, att som af många påyrkats en skärpning i bestämmelserna, så föreslår utskottet en skrivelse till Kongl. Maj:t i motionens anda. Hvilka dessa många äro, derom lemnas ingen upplysning; man känner endast, att två motionärer vid olika tillfällen väckt förslag i frågan.

I motionen anføres såsom skäl, hvarför man bör ålägga husbonde ett skärpt ansvar, att liknande stadganden förekomma dels i tryckfrihetsförordningen, dels i bränvinstillverkningsförordningen. Tryckfrihetsförordningen säger, att en tidningsutgifvare är ansvarig för sin tidnings innehåll, äfven om icke han själf, utan en medarbetare låtit något i tidningen inflyta, som kan föranleda till ansvar. Häremot kan dock erinras, att en tidningsutgifvares ansvarspligt pröfvas af jury, och hvad bränvinstillverkningsförordningen beträffar, förefinnes en högst väsentlig skillnad. Hos en bränneriegare kan det nemligen icke tillverkas bränvin utan dennes vetskap, ty dertill fordras icke blott särskild lokal, utan äfven åtskilliga apparater. Här är förhållandet helt annat. Med en förordning, ändrad i nu ifrågasatt syfte, kan en kallarmästare icke värja sig för ansvar, i fall en kypare tillhandagätt en kund med att sälja en halfbutelj punsch på olaga tid, utan att han kan göra sannolikt, att det skett utan hans vetskap. Den bevisföringen är icke lätt, och jag vågar tro, att det under sådana förhållanden icke ofta skall lyckas en kallarmästare att värja sig från ansvar för en annans förseelse. Är det nykterhetsvännernas sträfvan att allt mer och mer försvåra den lagliga bränvinsförsäljningen genom att ställa till trakasserier mot näringens idkare, då har man slagit in på rätt väg, ty med en sådan lagstiftning som den nu ifrågasatta vinnes ej annat, än att utöfvandet af denna näring öfvergifves af hederliga och aktningvärdade personer och öfvergår till — andra. För öfrigt bör frågan skärskådas jemväl från juridisk synpunkt, och då visar det sig, att man vändt upp och ner på bevisningsskyldigheten. Det är icke nog att vara hederlig, att ej hafva begått någon förseelse, man skall äfven bevisa, att man icke är skyldig till en annan persons förbrytelse. Man kan verkligen här göra den frågan: hvarför skall man i detta fall förfara så strängt? Jo, meningen är naturligtvis den, att när en förseelse egt rum, skall den beifras och *en* person straffas; kan man få fatt i den skyldige, då är det godt och väl, men om han reser sin väg, då skall en annan lida straff. Skälet kan väl ej vara ömhet om att allmänna åklagaren skall utfå sin andel af böterna?

Jag skulle till hvad jag nu sagt kunna lägga något om formen för detta betänkande, ett betänkande, som, om det bifalles, skall ligga till grund för Riksdagens skrivelse i ämnet, men jag tror mig icke böra dermed upptaga kammarens tid, helst jag antager, att jag har majoritet emot mig. För öfrigt, äfven om en eller annan skulle sympatisera med mig i denna fråga, tycka de kanske som så: vi kunna väl vara med om förslaget, därför att det endast afser en skrivelse; Riksdagen har sedan alltid pröfningsrätten. För min del anser jag en sådan åskådning betänkelig samt ledande till att förminska betydelsen och värdet af Riksdagens skrivelser, hvilka icke böra aflåtas annat än i fall af verkligt behof.

På dessa i korthet anförda skäl anhåller jag om afslag såväl å utskottets hemställan som å motionen.

Friherre Palmstierna: Ehuru bevillningsutskottets ordförande och åtskilliga ledamöter från denna kammare reserverat sig mot

*Ifrågasatt
skärpning af
ansvaret för
vissa förbry-
telser mot
bränvinsför-
säljningsför-
ordningen.*

(Forts)

Ifrågasatt utskottet och nu yrkat afslag å dess förslag, tillåter jag mig yrka skärpning af bifall till detsamma.

ansvaret för Af de anförda skälen för afslag voro ju åtskilliga afsevärda, men vissa förbrytelser mot det skälet, att motionen tre gånger blifvit afslagen, tycker jag icke är bränvinsför-säljningsför- så talande.

ordningen. I reservationen säges, att motioner i enahanda syfte flera gånger blifvit afstyrkta, att någon ändring i förhållandena sedan dess icke egt rum och icke heller är af behovet påkallad. Ja, ändring i förhållandena har ju icke egt rum, men jag anser, att den föreslagna ändringen är af behovet påkallad.

(Forts.)

Jag påminner mig under de sista åren tre fall, då det varit olaga utskänkning, utskänkning på olaga tid med deraf föranledt åtal, men föreståndaren icke kunnat straffas, emedan man icke kunnat bevisa, att det skett med hans vetskap. I alla dessa fall var dock sannolikheten ganska stor, att han egde kännedom om, huru det i allmänhet gick till på hans hotell, men han vidtog icke några åtgärder för att förekomma olagligheterna och måtte väl då få anses hafva moralisk vetskap derom.

I två fall voro de s. k. hotellen så illa skötta, att man gerna sett, om man kunnat få föreståndarne aflägsnade eller förklarade sina rättigheter förlustige; men det går nästan aldrig, det skall kunna bevisas, att föreståndaren haft vetskap om den olaga utskänkningen. Jag tror således icke, att andelen i böterna här spelar någon rol, utan att en ändring verkligen är af behovet påkallad.*

Den invändning, som gjordes från juridisk synpunkt angående bevisningsskyldighetens omkastande, gäller mera motionärens yrkande än utskottets förslag, då utskottet ju endast hemställt, att den, som i stadgad ordning förvärfvat rättighet att försälja bränvin, genom skärpta ansvarsbestämmelser åläggas att på ett mera verksamt sätt än hittills utöfva tillsyn öfver, att hos honom anställda biträden icke göra sig skyldiga till förseelser mot förordningens föreskrifter.

Jag tror, att man bör gå nykterhetsvännernas fordringar så mycket till mötes, att man tillser, att den nykterhetslagstiftning, som finnes, kan på ett effektivt sätt tillämpas, och enligt min uppfattning är verkligen en sådan ändring af behovet påkallad, hvarför jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Herr af Burén: Meningen med detta utskottets förslag är att genom skärpta ansvarsbestämmelser i bränvinsförsäljningsförordningen råda bot för de missförhållanden och oegentligheter, som ega rum såväl i stad som på landsbygd till följd af det olagliga och otillåtna sätt, hvarpå denna försäljning försiggår. Sedan den utskottsafdelning, som haft denna fråga till föremål för sin behandling, efter långa och många öfverläggningar kommit till ett enigt resultat, ett enigt beslut, hyste vi verkligen den förhoppningen, att bevillningsutskottets ärade ordförande skulle låta sina betänkligheter fara, men, såsom herrarne hafva hört, hafva vi deruti misstagit oss.

Då denna fråga flera gånger varit föremål för Riksdagens behandling och senast vid nästföregående riksdag, är att märka, att Andra Kammaren, fastän den mycket väl visste, att Första Kammaren

nsans phrase» och utan ett enda ord afslagit såväl motionen som den reservation om förändring af 47 § bränvinsförsäljningsförordningen, som åtföljde betänkandet, likaväl med ganska stor majoritet antog reservationen, hvars syfte var att söka åstadkomma skärpta bestämmelser i bränvinsförsäljningsförordningen, visar detta, genom den uttömmande diskussion, som under flera timmar pågick i Andra Kam-maren, att ett verkligt och allmänt känt behof förefinnes, och det är på grund af detta, som utskottet har ansett sig böra föreslå Riksdagen att aflåta en skrivelse till Kongl. Maj:t för att få ändrade bestämmelser. Vi hafva icke kunnat obetingadt ingå på motionärens förslag, emedan detta förslag skulle i sin tillämpning kunna hafva verkningar som motionären icke afsett; och vi hafva äfven funnit nödvändigt, att åtskilliga andra §§ i nu nämnda förordning på samma gång ändrades, hvarför utskottet ansåg, att Kongl. Maj:t bäst vore i tillfälle att föreslå de ändringar, som behöfde göras för att få ifrå-gavarande oegentligheter och missförhållanden rättade.

Jag anhåller sålunda, herr grefve och talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Iläroti instämde herr *Jehander*.

Herr Sandqvist: Gent emot hvad bevillningsutskottets ärade ordförande och reservanterna yrkat, tillåter jag mig uttala mig för bifall till bevillningsutskottets utlåtande.

Att behof af ändring förefinnes, torde genom hvad i ärendet blifvit andraget få anses konstateradt, och jag ber att få bekräfta detsamma. Om en källarmästare stämnes för olaga gästning, så förklarar han, att han icke känner till saken, äfven om det bevisas, att genom uppasserskan eller kyparen försäljningen skett af hans sprit-förråd och att de dervid influtna medlen ingått i hans kassa. Ett brott emot gällande föreskrifter är ostridigt begånget; det bör då också bestraffas. Naturligtvis kan man säga, att den skyldiga uppasserskan eller kyparen skulle stämmas till ansvar för lönkrögeri, när husbonden visat sig oåtkomlig, men utom det att det är ytterst motbudande att på det sättet tilltala en person, som icke haft någon vinst af sitt lagbrott, icke gjort det för egen räkning, kan det vara fråga om, huruvida i alla fall den kan lagligen dömas till ansvar för lönkrögeri, som allenast *missbrukat* en laglig rättighet. Och följaktligen blifva en hel del dylika förseelser ostraffade. Då man erinrar sig, att denna § 47 är skriven icke blott för källarmästare, utan också för verkliga lönkrögare, torde den vändning, som i utskottets motivering kommit till synes, icke vara alldeles tillräddig; åtminstone bör man icke glömma, att, om §:n ställes att afse uteslutande lagliga näringsidkare, man sätter något annat i stället, som kan gälla lönkrögare, ty om dem gäller det ofta, att de använda minderåriga barn eller andra personer, som stå under deras målsmanskap, för att drifva sin näring. För ofrigt synes det mig icke vara någon fara att i bränvinsförsäljnings-förordningen insätta en föreskrift af den innebörd, som utskottet förelslår, ty i denna förordning förekommer en hel mängd andra föreskrifter, som näringsidkarne äro skyldiga att ställa sig till efterrättelse, oaktadt de kanske icke passa så alldeles väl i det teoretiska rättssystemet.

*Ifrågasatt
skärpning af
ansvaret för
vissa förbry-
telser mot
bränvinsför-
säljningsför-
ordningen.*

(Forts.)

Ifrågasatt skärpningsaf ansvaret för vissa förbrytelser mot bränvinsförsäljningsförordningen. Det kan utan fara föreskrivas, att näringsidkare äfven äro skyldige att vid ansvarspåföljd vaka öfver sitt tjenstfolk, att olagligheter icke ske. Det beror ju på husbonden sjelf att stänga sitt spritförråd, då tiden för serveringen är ute. Det beror på honom sjelf att närvara, när lokalen skall stängas.

För min del kan jag sålunda icke finna, att några betänkligheter böra möta för en ändring i det syfte, som yrkats af motionären och tillstyrkts af utskottet.

Jag tillåter mig, herr grefve och talman, yrka bifall till bevillningsutskottets hemställan.

Herr Dickson: En talare har framhållit, att det skulle finnas en skiljaktighet mellan motionen och utskottets hemställan. I motionen hemställes, att bevisningsskyldigheten skulle läggas på försäljaren, i utskottets hemställan deremot föreslås skärpta ansvarsbestämmelser för försäljaren, på det att han må utöfva noggrannare tillsyn öfver sitt folk. Men det är först och främst alldeles tydligt, att utskottets hemställan hänför sig till motionen, och för det andra är det väl tydligt, att om man utgår från det att några bevis mot försäljaren icke förekomma, är det ju icke lönt att stadga skärpta ansvarsbestämmelser. Jag tror, att man bör taga utskottets hemställan såsom en förklaradnad för motionen. Enligt min åsigt är icke motionen sådan, att den bör bifallas, icke ens i den form, som utskottet gifvit den.

Det nämndes, att det är ett allmänt känt behof att åstadkomma en lagstiftning i detta fall. Jag delar icke denna uppfattning.

Det nämndes af en annan talare, att han kände tre fall, då krögare blifvit frikända. Nu skall man icke för dessa tre fall kasta om allmänt kända lagstiftningsgrunder.

För öfrigt tror jag icke, att, om någon sådan dålig krögare finnes, man länge skall behöfva behålla honom. De ställen, der det finnes utskänkningsrättigheter på lifstid, äro numera ganska få. För dem behöfver man ej lagstifta. Andra utskänkningsrättigheter upplätas för högst tre år, och då är det ju icke så farligt. Är en krögare dålig, lär väl utskänkningsbolaget icke göra nytt kontrakt med honom. För öfrigt eger länsstyrelsen neka att godkänna öfverlåtelse af dylika rättigheter. Och om försäljaren täflar vid auktion, är det tillfalle att neka antagande af hans anbud. Jag kan således icke finna, att något behof af en ändring bör föreligga; men jag finner deremot förslaget vara betänkligt; och att uppfattningen äfven varit sådan inom utskottet framgår deraf, att man icke vågade göra något, som gälde lönkrögare.

Men derom är jag alldeles ense med den förste talaren, att skall man på sådant sätt lagstifta för dem, som hafva legitim försäljningsrätt, gör man det efter hand omöjligt för hyggligt folk att fortsätta med denna rörelse, och man riskerar, att rörelsen öfvergår i mindre pålitliga, mindre vederhäftiga händer.

Det är en känd sak, att en person anses oskyldig, till dess motsatsen bevisas, och man bör icke kasta om denna grundsats. För öfrigt är det icke så farligt med den nuvarande lagstiftningen. Det behöfves icke full bevisning, utan om sannolika skäl finnas, att krö-

garen varit medveten om biträdenas förseelse, dömes han till värjemålsed, och man kan således komma åt honom, om det finnes sannolika skäl emot honom, men att han sjelf skulle åstadkomma bevis för att han är oskyldig, gränsar till det omöjliga.

Man kan stadga sådan skyldighet för den, som har tillverkning af bränvin, derför att bränvinstillverkningen är stald under särskild kontroll. Bränvinet skall nemligen passera vissa kontrollapparater, och för att undvika denna passage erfordras dolda ledningar, och sådana kunna ju icke gerna finnas, utan att bränvinstillverkaren har vetskap derom. Det är också klart, att undansnillande af bränvin från beskattning icke kan vara till förmån för någon annan än för tillverkaren sjelf. Men vid de förseelser, hvarom här är fråga, är det icke gifvet, att någon afsevärd fördel beredes försäljaren. Deremot kan det vara ett lifligt intresse hos kunden att åtkomma bränvin, och requisition af spritdryck kan vara åtföljd af anbud om dricks-pengar, som kunna vara lockande för biträdet.

Jag ber att få förena mig i yrkandet om afslag å utskottets hemställan.

Herr von Friesen: Då den förste talaren antydde, att han trodde att hans reservation saknade sympatier i kammaren, vill jag för min del uttala, att jag ansluter mig till reservationen, huru intresserad jag må vara för åtgärder till nykterhetens befrämjande. Enligt min åsigt vill motionären här införa en farlig och, såsom den siste talaren angifvit, oriktig grundsats. Hittills har i svensk lag den principen varit gällande, att, för att en anklagad skall kunna fällas, hans skuld bör vara bevisad eller åtminstone sannolik. Här vill man åter göra gällande, att om en person icke kan bevisa sin oskuld eller i fall omständigheterna icke göra den anklagades oskuld sannolik, skall han fällas. Detta är en farlig och oriktig grundsats, som motionären vill införa, och då äfven utskottets kläm ingår på motionärens syfte, skall jag bedja att för min del få instämma med herrar Cavalli och Dickson i deras yrkande om bifall till herr Cavallis reservation.

Herr Wieselgren: En föregående talare anförde såsom skäl emot utskottets förslag, att den ledamot af kammaren, som först yrkade bifall dertill, endast hade haft att åberopa tre fall, som skulle styrka behovet af en lagförändring. Jag ber då att få påpeka, att motionären gjort sig besvär att genomgå åtalade fall under 10 år, och han uppger, att under dessa 10 år fallens antal varit 2,000, således 200 om året. Det påståendet, att en lagförändring i förevarande hänseende skulle vara ett allmänt känt behof, måste nog verkligen anses fulltygadt; och det är visst icke endast de tre af en talare personligen kända fallen, som här kunna åberopas för en sådan åsigt.

Reservanten anser, att då icke något nytt förekommit efter det Riksdagen förut afslagit motioner i liknande syfte, bör äfven denna afslås; intet skäl för bifall finnes nu, som icke fans förut, och konsekvensen bör då kräfvä, att motionen faller äfven i år. Jag skall deremot bedja få erinra, att det är verkligen ett *item* att taga i be-

Ifrågasatt skärpnings af ansvaret för vissa förbrytelser mot bränvinförordningen.

(Forts.)

Ifrågasatt skärpning af ansvaret för vissa förbrytelser mot brännvinsförsäljningsförordningen. traktande, som kanske icke vunnit så mycken uppmärksamhet vid föregående riksdagar; det är den tilltagande brännvinsförbrukningen och det dermed ock tilltagande fylleriet. Vi kunna ju icke dölja för oss, att vi i detta stycke stå i ett betänkligt läge och att den ökade brännvinskonsumtionen yttrar sig uti förökad dryckenskap med denna åtföljande fylleriförseelser och brott. Det går icke an att dölja för sig, att något måste göras.

(Forts.)

Om nykterhetsifranne inkomma med förslag om förbudslagstiftning, svara vi på goda grunder: nej, det kunna vi icke gå in på. Komma de åter in med förslag till partiella restriktioner, kunna vi äfven då lämpligen svara nej? Jag tror det icke. Om vi icke äro med om de skarpa stadganden, som en förbudslagstiftning skulle innebära, böra vi visa vår nykterhetsvänlighet derigenom att vi icke afvisa de små partiella reformer, som väl i sig sjelfva icke kunna göra så ofantligt mycket, men tillsammans med andra åtgöranden kunna ega sin betydelse. Man har här gjort en stor affär af den »våldsamma» princip, som skulle förpligta en källarmästare att bevisa sig vara oskyldig, då förseelser mot brännvinsförsäljningsförordningen begåtts af hans biträden. Men det är icke så fallet; det är icke fråga om åläggandet af någon sådan bevisningsskyldighet, utan hvad af utskottet här föreslås är, »att den, som i stadgad ordning förvärfvat rättighet att försälja bränvin, genom skärpta ansvarsbestämmelser ålägges att på ett mera verksamt sätt än hittills utöfva tillsyn öfver att hos honom anstälde biträden icke göra sig skyldige till förseelser mot förordningens föreskrifter». Det är detta, mina herrar, som det är fråga om, alldeles icke om något annat eller mera; och om någon af föregående talare, hvilka gjort sig skyldige till det misstag, som jag påpekat, skulle invända, att i sjelfva motionen annat står att läsa, vågar jag säga, att icke ens i motionen någon *bevisningsskyldighet* om oskuld ifrågasättes. Der säges: »derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja», således icke: »derest icke det kan bevisas, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja». Stode det så, kunde hvad flere talare här påstått anses vara riktigt, men det står icke så. Någon bevisningsskyldighet ålägges icke här husbonden; det är ett fullkomligt misstag.

Hvad sjelfva den lagbestämmelse angår, som nu finnes och som stadgar, att husbonde icke ansvarar för annan förbrytelse af tjenare m. fl. än den, som *med hans vetskap* skett, så få vi väl erkänna, att den står i en ganska nära analogi med ett annat lagstadgande, som Riksdagen för få dagar sedan afskaffade, när det var fråga om grundlagsbudet med hänsyn till ansvar för missbruk af tryckfriheten i sedlighetsmål. Kammaren erkände då, att det vore en ren orimlighet att göra ett domslut beroende på den anklagade författarens så eller så beskaffade afsigt. Huru skall man, frågades det, kunna bevisa en afsigt? Men, mina herrar, huru skall man i fall af här förevarande slag kunna bevisa en vetskap? Det är åtminstone ganska svårt. Lika kraftigt erfarenheten då talade för att afskaffa afsigtligheten såsom domskäl, lika mycket torde den nu tala för att aflägsna en i de allra flesta fall obevislig »vetskap» från samma ställning. Och då verkligen måste erkännas, att behof af ändrad lagstiftning förefinnes, lika-

som ock att det behovet bör kunna tillgodoses på den väg som här föreslås, ansluter jag mig till dem, som yrkat bifall till utskottets hemställan.

*Ifrågasatt
skärpning af
ansvaret för
vissa förbry-
telser mot
bränvinsför-
säljningsför-
ordningen.
(Forts.)*

Herr Dahlberg: Den reservant, herr Cavalli, som yrkade afslag på utskottets hemställan, grundade sitt yrkande derpå, att sedan frågans föregående behandling någon ändring i förhållandena veterligen icke egt rum. Härpå vill jag svara, att någon ändring i missförhållandena icke heller egt rum, utan att dessa snarare tilltagit. Då jag har personlig erfarenhet af dessa missförhållanden och anser motionären hafva mycket goda skäl för sin framställning, ber jag få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Östberg: Då man läser de yrkanden, som blifvit gjorda vid föregående tillfällen, och den diskussion som då förekommit, får man det intryck, att förslaget om förändring i den ifrågavarande paragrafen utgått från den föreställningen, att förbrytelser emot bränvinsförsäljningsförordningen i många fall icke kunnat beifras, därför att husbonden icke kan åtkommas af lagen. Men det är alldeles origtigt att uppfatta saken på detta sätt. Då det är biträdena i affären som begå förbrytelsen, skola de i första hand ansvara för densamma, och lagöfverträdelsen behöfver därför icke blifva ostraffad. Det nämndes af en föregående talare, att detta visserligen kan vara riktigt, men att det icke bör ifrågakomma att åtala biträdena, emedan deri skulle ligga en obillighet, då husbonden vore mer skyldig till begångna förbrytelser af detta slag än hans tjenare. Jag kan icke heller anse detta resonnement riktigt, och det är alldeles säkert origtigt, om man verkligen vill åstadkomma hvad man bör åstadkomma genom denna lag, nemligen en bättre ordning och ett bättre skick vid bränvinsförsäljningen. Är det så, att man verkligen åsyftar att minska antalet öfverträdelser af denna förordning, är det gifvet, att man bör åtala de personer, som i första hand gjort sig skyldiga till förseelserna. Man har nu att fråga sig: i hvilket fall kan man tänka sig, att det blir bättre ordning, om tjenarne gå helt och hållet fria, såsom man nu vill hafva det, eller om de i första hand äro ansvariga för förbrytelsen. Det förefaller mig, som om biträdena i en affär hade mer anledning att se sig före, om de riskera att blifva straffade, än om de i de flesta fall kunde skjuta från sig straffet och lägga det på principalen. I alla händelser skulle jag icke vilja vara med om att göra den skyldige alldeles fri från straff, utan skulle man då snarare kunna tänka sig, att såväl den ene som den andre, både principalen och biträdet, skola straffas.

Jag är således emot det förslag, som nu framlagts, och vill för min del äfven åberopa de juridiska betänkligheter, som förut blifvit framställda. Man skulle till och med kunna, i fall förslaget finge framgång, tänka sig, att ett biträde skulle, rent af för att göra skada och förgelse mot sin principal, begå öfverträdelser af förordningen, hålla försäljningen öppen längre än tillåtet är o. s. v., då han vore temligen säker på att kunna skjuta från sig straffet och vältra det

*Ifrågasatt
skärpnings af
ansvaret för
vissa förbry-
telser mot
bränvinsför-
säljningsför-
ordningen.*

(Forts.)

öfver på principalen. Att göra en förordning, som kunde leda till sådana resultat, synes mig allt annat än tilltalande.

Jag förenar mig med dem, som yrkat afslag på utskottets hemställen.

Herr Wester: Att i denna kammare söka försvara ett utskottsutlåtande, som resulterar i förslag om en skrivelse till Kongl. Maj:t, har i allmänhet icke stor utsigt till framgång och har det så mycket mindre, som utskottets högt ärade ordförande stält sig afvisande mot detsamma. Jag vill därför endast i korthet anföra några skäl, som för utskottet varit bestämmande, men ber dock först att med några ord få bemöta reservationen.

Reservanten säger, att sedan föregående tillfällen, då frågan varit före i kammaren, förhållandena icke förändrats. Ja, om frågan föreläge såsom förut, d. v. s. om det varit fråga om att antaga herr Byströms motion oförändrad, hade visserligen ingen af utskottets ledamöter varit med derom. Men här föreligger det förändrade förhållande, att utskottet afklädt den Byströmska motionen allt, som i densamma kan innebära en fara; det har t. ex. i motiveringen föreslagits, att motionärens: »husbonde ansvarar för förbrytelse» o. s. v., skall utbytas emot »*vidkare af sådan näring*, som i denna förordning afses, o. s. v.» således Byströms motion, i mycket förändrad. Det är här, såsom förut framhållits, icke direkt fråga om nykterhetsintresset, utan i första rummet om att göra något för ordningens upprätthållande. En föregående talare framhöll, att icke många innehafvare af försäljningsrättigheter blifvit fälda för förseelser mot bränvinsförsäljningsförordningen. Motionären har emellertid visat, att under de sista 10 åren mer än 2,000 personer tilltalats för dylika förseelser, men icke kunnat dömas till ansvar, då det icke kunnat bevisas, att förseelsen skett med deras *vetskap*. Sjelf känner jag ett af dessa fall: för en utskänkningsrättighet drefvos på samma ort tvenne rörelser, den ena i stadens hotell, den andra å ett utvårdshus. Tilltalad för förseelser, begångna på det ena af dessa ställen, invände rättighetens innehafvare, att dessa öfverträdelser skett utan hans vetskap; han kunde omöjligt närvara på tvenne olika ställen på en gång. Emot denna erinran sökte underrätt att få honom fäld, men i högre instans blef han befriad. Det föreligger sålunda i detta fall ett verkligt önskningsmål att kunna ändra 47 § af bränvinsförsäljningsförordningen, och då nu utskottet icke kunnat utreda dessa invecklade förhållanden, der den ena § icke kan ändras, utan att ändringen återverkar på andra paragrafer, har utskottet icke sett någon annan utväg än att föreslå, att Kongl. Maj:t måtte utreda frågan. Detta är af så mycket större behof, som det visat sig, att lagen i många fall icke kunnat efterlefas eller tillämpas.

Jag ber, herr greve och talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Hasselrot: Så vidt jag förstår, kan bifall till motionen eller utskottets skrivelseförslag icke ega rum, utan att derigenom en omkastning och en väsentlig omkastning skulle ske af den grund-

sats i lagen, som hittills gjort sig gällande, nemligen att en anklagad icke skall fällas, förrän hans skuld bevisats. Här har emellertid en talare på göteborgsbänken påstått, att så icke vore förhållandet. Han medgaf dock, att i förevarande fall husbonden bör fällas, derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap. Således: en källarmästare är åtalad för forseelse emot bränvinsförsäljningsförordningen, begången af hans tjänare; han skall då fällas, derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Hvem är det då, som skall åvägbringa bevisning om dessa omständigheter? Icke lär det roa åklagaren att göra det; det blir nog svaranden sjelf, som får bevisa förekomsten af dessa omständigheter, som skola fria honom. Detta förhållande är för mig alldeles tillräckligt, för att jag skall motsätta mig bestämmelser i sådant syfte.

Samme talare åberopade till stöd för sin uppfattning statistiska uppgifter, som lemnats af motionären, och den siste talaren omnämde äfven, att motionären uppgifvit, det omkring 2,000 personer, hvilka under de sista 10 åren tilltalats för forseelser emot bränvinsförsäljningsförordningen, icke kunnat fällas till ansvar, då det ej kunnat bevisas, att de haft kännedom om deras underordnades förfarande, ehuru i de flesta fall funnits anledning antaga, att de egt sådan kännedom. Jag hyser icke förtroende till denna uppgift; jag vet icke, att det finnes en statistik af beskaffenhet att kunna utvisa dylika förhållanden. 2,000 personer kunna visserligen under berörda tid hafva blifvit åtalade för olaglig bränvinsförsäljning och icke fälda, men det är då sannolikt, att de flesta verkligen varit oskyldiga. Att alla dessa mål skulle hafva afsett husbondes ansvarighet för tjenares förfarande, betviflar jag, och allra mest att man i flertalet af dessa fall, der frikännelse egt rum, skulle haft anledning antaga, att förbrytelsen skett med husbondens vetskap eller vilja.

Jag tillåter mig yrka afslag på utskottets hemställan.

Herr Dickson: Jag är förekommen af herr Hasselrot och har endast att åberopa hvad han anfört.

Herr Wieselgren: Jag ber att å nyo få påpeka skilnaden mellan *bevisning* och att *göra sannolikt*, en ganska vigtig och väsentlig skilnad. Icke ens motionen berör frågan om att förebringa bevisning; den talar icke om annat än att »göra sannolikt».

Herr Cavalli: Jag är den ärade representanten för Göteborg tacksam, därför att han yttrat sig i denna fråga, icke blott af den anledning att jag alltid gerna hör honom, utan äfven därför att han derigenom gaf mig tillfälle att upptaga en sak, som jag, första gången jag hade ordet, af grannligheten icke ville beröra. Jag afser härmed de ganska djerfva statistiska uppgifterna i motionen, hvilka åberopades af bemälda talare, eller att öfver 2,000 personer blifvit åtalade för forseelse mot ifrågavarande förordning under tioårsperioden 1887—1897, men af uppgifven anledning icke kunnat fällas till ansvar. Jag ber att emot representantens från Göteborg auktoritet i saken få

*Ifrågasatt
skärpnig af
ansvaret för
vissa förbry-
telser mot
bränvinsförsäljningsförordningen.*

(Forts.)

Ifrågasatt skärpning af ansvaret för vissa förbrytelser mot brännvinsförsäljningsförordningen. Åberopa ordförandens i lagutskottet och ber dertill få betona, att icke ens motionären synes hafva vågat att af dessa uppgifter göra ett så vidtgående bruk som den åsyftade ärade talaren i hans beviskedja, der denna s. k. statistik kom till synnerlig heder. Jag har derigenom fått anledning att bemöta densamma; emot motionären skulle jag icke hafva sagt något i denna del af saken.

(Forts.)

Det var i öfrigt mer än ett af talarens yttranden, som jag hade anledning att bemöta, men jag skall afstå derifrån. Då emellertid talaren fälde följande ord: »huru skall man kunna bevisa en afsigt; huru skall man bevisa till och med en vetskap», vågar jag uttala någon förundran öfver den juridiska uppfattning, som ligger till grund för sådana yttranden.

Jag ber att få yrka afslag på utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr tal-
mannen jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande betänkande hemställt samt vidare på afslag derå, och förklarade sig anse den förra propositionen, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslags en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande n:o 4, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—36;

Nej—66.

Angående tull för broderade arbeten.

Föredrogs å nyo bevillningsutskottets den 17 och 20 i denna månad bordlagda betänkande n:o 5, i anledning af väckt motion angående ändring af tullsatsen för broderade arbeten.

Herr Stephens: Då jag icke kunnat biträda bevillningsutskottets beslut i denna punkt, har jag reserverat mig emot detsamma.

Till en början har jag icke alls blifvit öfvertygad om att de nu

gällande tullsatserna icke äro fullt tillräckliga för att bereda det skydd, som kan vara behöfligt för broderade arbeten. Hvarken inom utskottet eller i motionen är frambragt någon bevisning, att så skulle vara förhållandet. Man har åberopat den stora importen af broderade varor. Från sakkunnigt håll har jag erhållit den upplysning, att den största anledningen till denna import är, att de utländska varorna äro af en betydligt bättre kvalitet, hvilket äfven tyckes mig böra kunna framgå deraf, att de två fabriker, som här i landet finnas för tillverkning af broderade varor, endast under en kortare tid varit i verksamhet och således icke varit i tillfälle att skaffa sig den erfarenhet och vana vid fabrikationen, som de utländska fabrikerne hafva, hvilka drifvit sitt arbete i årtal.

Den andra anledningen, hvarför jag icke kunnat vara med om utskottets förslag, är, att bevillningsutskottet här har frångått den princip, som hittills gjort sig gällande med hänsyn till förtullandet af ifrågavarande varor. — Hittills har det nemligen varit vanligt, att man förtullar varan efter den grofhet och den beskaffenhet, som tyget innehar, d. v. s. efter tygets tull, med tillägg af 100 procent, beräknadt efter vikt. Nu vill man frångå detta och slå i hop alla slag af broderade remsor och således förtulla en grof, simpel och billig vara, som den stora, mindre bemedlade befolkningen behöfver, i likhet med de finare och dyrbarare tyllvarorna, som mera äro att anse som lyxartiklar och som hufvudsakligen förbrukas af den förmögnare klassen. Härigenom uppkommer ett förhållande, som synes mig vara långt ifrån rättvist och riktigt. Genom denna åtgärd kommer således en vara, som nu drager en tull af 1 krona 80 öre à 2 kronor per kilogram, att draga en tull af 5 kronor 50 öre, d. v. s. en ökning i tullsatsen på 200 procent samtidigt med att de dyrbarare tyllremsorna skulle i tull ökas från 5 kronor till 5 kronor 50 öre eller med 10 procent. Det torde framgå häraf, att på så sätt komma oegentligheter och orimligheter att uppstå.

Bevillningsutskottet har visserligen motiverat sin åtgärd dermed, att det skulle vara till stor lättnad för tulltjenstemännen vid förtullningen af dessa varor. Jag har, för min del, ingenting emot att underlätta tulltjenstemännens arbete, då så kan ske utan att skada, men då det är fråga om att göra detta i ett fall, der tullstyrelsen icke begärt att få någon lättnad i sina göromål, och då det dessutom skulle medföra de största orättvisor och orimligheter, har jag icke kunnat vara med härom, hvarför jag, herr greve och talman, yrkar afslag på bevillningsutskottets hemställan och att de nuvarande tullsatserna å broderade remsor måtte förblifva oförändrade.

Herr Almström: Den siste ärade talaren har angifvit de skäl, på hvilka han skilt sig från utskottets majoritet och reserverat sig emot det beslut, som der fattats. Det första skälet, som han anförde, var, att han ansåg de nu gällande tullsatserna vara tillräckliga. Jag ber få påminna, att för närvarande utgår tullen för broderad tyll med 5 kronor och för broderadt linne, när sådant kommer i fråga, med 3 kronor 50 öre, för broderverk på blekt bomullsväf, madapolam och dylikt med 1 krona 80 öre. Om, såsom här är fallet, broderingen i all-

*Angående
tull för
broderade
arbeten.
(Forts.)*

Angående
tull för
broderade
arbeten.

(Forts.)

mänhet väger lika mycket som det tyg, på hvilket den är anbragt, är det skydd, som erhålles på den hufvudsakliga varan — det broderade bomullstyget, den broderade madapolamen — icke högre än tullen på det material, hvarpå broderingen är anbragt.

Det torde icke fordras mycken sakkännedom för att förstå, att broderingsarbetet är af mera värde än det, som fordras för att framställa sjelfva tyget, i synnerhet som man med en broderingsmaskin på en dag kan åstadkomma endast 60 à 100 meter remsor, då som bekant en mångfaldigt större quantitet åstadkommes på väfstolen.

Detta har varit det hufvudsakliga skälet till att utskottet gått motionären till mötes.

Med de tullsatser, som nu gälla, är tullen på dessa varor, som uppgifvits kosta ifrån 20—40 kronor per kilogram, icke mera än $4\frac{1}{2}$ — 9 procent utaf varans värde. Derifrån skall afgå hälften för tullen på sjelfva tyget. Det är ju möjligt, att det kan erhållas andra uppgifter i afseende å värdet, och det är ju dessutom mycket vanligt vid tulldebatter, att de pris, som importören uppgifver, skilja sig från fabrikantens prisuppgifter. — Om importören beräknar sitt pris efter hvad han på utländsk tillverkningsort betalar, blir ullprocenten högre, än om man räknar efter hvad som erhålles vid varans försäljning.

Med de nu föreslagna tullsatserna på broderade varor skulle man på de hufvudsakligaste artiklarne, efter de prissatser jag fått mig uppgifna och som jag antager vara rigtiga, komma upp till $13\frac{3}{4}$ à $27\frac{1}{2}$ procent af varans värde. Det är en tullsats, hvilken redan nu tillämpas på åtskilliga vanliga tyger, som äro utan denna utsmyckning. Och på varor, som kunna hänföras till lyxartiklar, är tullen i de flesta fall betydligt högre.

Nu har den siste ärade talaren sagt, att utskottet begått en inkonsequens derutinnan, att det höjt tullen på den finare varan, tyllen, från 5 kronor till endast 5 kronor 50 öre, under det utskottet föreslagit, att tullen på den vara, som den stora obemedlade allmänheten begagnar, höjes från 1 krona 80 öre till 5 kronor 50 öre. Det är sant, att tullen på tyll icke föreslagits att höjas till mera än 5,50 pr kg. Jag skall strax anföra skälen dertill.

Hvad beträffar den af den siste talaren omnämnda obemedlade publik, som begagnar broderade remsor, så ber jag få hemställa, huruvida — äfven om man uttänjer begreppet nödvändighetsvara till det allra yttersta — broderade remsor kunna anses såsom en nödvändighetsvara. Jag vågar påstå, att de äro lyxvaror och lyxvaror, som mycket väl tåla vid den förhöjning i priset, som den föreslagna förhöjningen af tullen skulle medföra. Importen deraf uppgick 1897 till öfver 1,600,000 kronor om året. Detta är ju ingen obetydlighet, och det synes mig, att man åt de svenska fabriker, som äro anlagda för denna tillverkning, äfvensom åt det inhemska handarbetet bör bevara så stor del deraf som möjligt.

Den siste talaren har gjort den anmärkning, att den utländska varan är till kvaliteten bättre än den, som tillverkas här i landet. Ja, det tror jag också. Det är ju helt naturligt, att en industri, som länge och i stor skala bedrifvits i utlandet, der skall ha nått högre

fulländning, än den på några få års tillverkningstid kan ha hunnit hos oss. Men huru skall en tillverkning kunna gå framåt inom landet, om den skall upparbetas under vilkor, som äro omöjliga?

Den siste talaren uttalade vidare en anmärkning emot den förändring i tullsatsernas uppställning, som utskottet gjort. Jag ber få nämna, att denna förändring är gjord i samråd med kongl. generaltullstyrelsen. Fallet är nemligen, att dessa artiklar, broderade arbeten, som inkomma till landet, äro af mycket olika slag. Det förekommer ofta, att tulltjenstemännen för att bestämma den klass, efter hvilken förtullning skall ske, måste räkna antalet trådar i varp och inslag på kvadratcentimetern, och det är lätt begripligt, att detta skall medföra ett stort och tidsödande besvär och att det i många fall icke kan undgås, att en förtullning sker efter annan klass än den borde.

Jag tror mig nu hafva bemött de skäl, som anförts mot bevillningsutskottets förslag, och tillåter mig att yrka bifall till detta.

Herr Almgren, Oscar: Det förekommer i bevillningsutskottets betänkande en uppgift, som i hög grad förvånat mig, att nemligen i vår tulltaxa ännu skulle finnas en artikel, som icke vore belagd med högre tullsats än 4 à 7 procent. Den siste ärade talaren upprepade denna uppgift. Detta har gifvit mig anledning att närmare undersöka förhållandet. Genom beredvillighet har tillfälle gifvits mig att göra detta genom provvägningar på ett engroslager här i Stockholm, der såväl svenska fabrikat af broderade varor som äfven ett stort lager af utländska remsor och broderier förefans. Det visade sig då, att det svenska fabrikatet, om man beräknade fabrikantens försäljningspris till engrosisten, hade ett tullskydd af omkring 25 procent. — Gjorde man en beräkning med afseende på de utländska varor af ungefär samma kvalitet och mönster, som funnos på lagret, så visade det sig, att dessa hade ett tullskydd af från 18 till 28 procent, detta med beräkning af den nuvarande tullsatsen å madapolam och lättare bomullsväfnader, som är 1 krona 75 öre pr kilogram och således för broderade arbeten å dylika väfnader 3 kronor 50 öre. Det är denna tullsats, hvilken tillämpas för en öfvervägande del af importen. Beräknar man åter den tullsats, som bevillningsutskottet här föreslagit, eller 5 kronor 50 öre, så kommer man upp till ett tullskydd af 40—44 procent. — Det förefaller mig således, i likhet med reservanterna, att den tull, som för närvarande är åsatt dessa artiklar, skulle vara tillräcklig.

Jag tror, att man bör gå till väga med mycken varsamhet i detta fall. Åsätter man den höga tull, som nu föreslagits, hvad verkan åstadkommer detta? Jo, det kommer naturligtvis att locka till anläggande af nya fabriker, och jag ber få fästa uppmärksamheten på den lockelse dertill, som ligger i det föreliggande förslaget, just i afseende på det af reservanten omnämnda förhållandet, att dessa billigare varor, som nu draga en tull af högst 1 krona 80 öre pr kilogram, skulle komma att höjas till 5 kronor 50 öre per kilogram. Detta lockar, som sagdt, till anläggande af nya fabriker, och hvarifrån skola dessa få arbetare? Jo, ifrån förut bestående fabriker eller ifrån jordbruket eller tjensteklassen. Det kommer således att verka en för-

Angående
tull för
broderade
arbeten.

(Forts.)

Angående
tull för
broderade
arbeten.
(Forts.)

höjning i arbetslönerna. Men hafva vi då icke nog höga sådana förut?

Jag tror således, att det är skäl att här vid lag iakttaga stor varsamhet, i synnerhet då de nuvarande tullsatserna äro så höga som jag haft tillfälle att visa. Bevillningsutskottet har vid flera tillfällen under sista tiden och särskildt under denna riksdag gifvit prof på ganska stor moderation. Det har förekommit motioner, der respektive fabrikanter påyrkat ett ökad tullskydd, hvilket till och med bevillningsutskottet ansett vara öfverdrifvet begärdt och derfor afstyrkt.

Det förefaller mig, i likhet med reservanten, att ett dylikt tillfälle nu föreligger, och att de fordringar, som af fabrikanterna i detta fall uppställas för ett högre tullskydd, äro af samma beskaffenhet som de fordringar, som från andra fabrikanter varit framställda, men af bevillningsutskottet afstyrkts.

Jag ber derfor, i likhet med reservanten, då jag helt och hållet delar hans uppfattning, att få yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Almström: Den ärade talaren på stockholmsbänken fäste uppmärksamheten på den stora vådan af att lemna denna industri ett, såsom han tyckte, alltför högt skydd, då det skulle kunna befaras, att derigenom arbetskrafter rycktes dels från de fabriker, som redan finnas, dels från jordbruket. Ja, det kan ju hända. Det är ju nödvändigt, om något yrke skall bedrivas i större skala, att arbetsstammen måste ökas. Men den rol, en ökning i detta fall kan hafva på det hela, torde vara mycket svår att räkna ut; den blir så minimal, att jag trotsar någon att angifva en siffra för densamma.

Hvad för öfrigt beträffar den öfvergång af arbetare från jordbruket till industrien, hvarom stundom talas, vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att det är temligen säkert, att, om de arbetare, som öfvergått från jordbruket till industrien, icke skulle hafva fått sysselsättning der, den stora emigration, som egde rum, innan de nuvarande tullförhållandena voro i full gång, skulle ha fortgått och ökats. De arbetare, som industrien beröfvat landtbruket, skulle åtminstone till största delen i alla händelser ha gått derifrån.

Den siste talaren sade, att genom den förslagna tullsatsen skulle tullen blifva ända till 44 procent af varans värde, och han nämnde, att han på engroslager varit i tillfälle att taga reda på detta förhållande. Jag betviflar icke, att han sökt samvetsgrant taga reda på förhållandet, men jag beder få fästa uppmärksamheten på den mängd olika slag af varor, som finnas, och på svårigheten af att så i grund undersöka denna sak, att det med anspråk på säkerhet kan sägas, att tullsatsen öfver hufvud taget blifver 44 procent på varans värde. Dertill tror jag det fordras ett ganska vidlyftigt arbete. Och för öfrigt får jag säga, att de uppgifter, jag fått af fabrikanterna, håller jag för lika goda som dem talaren erhållit af importörerna. Dessutom, mina herrar, om det också skulle inträffa, att på åtskilliga af dessa varor tullen skulle blifva 44 procent, så beder jag få återupprepa hvad jag nyss hade äran säga, att varan är af den beskaffenhet, att den icke kan anses såsom nödvändighetsvara. Den är en lyxvara, som mycket väl tål vid denna beskattning. Och den omständigheten, att bevillnings-

utskottet — såsom den siste talaren uttryckte sig — under denna riksdag visat moderation beträffande de tullfrågor, som nu förekommit, borde snarare leda honom till den slutsatsen, att bevillningsutskottet vid pröfning af denna sak äfven visat moderation, då det ansett billigt, att denna industri icke ställes i sämre belägenhet än öfriga. Jag vidhåller mitt yrkande.

*Angående
tull för
broderade
arbeten.
(Forts.)*

Herr Stephens: Då herr Almström första gången hade ordet för att bemöta mig, erkände han, att det blefve en stor tullskilnad mellan nuvarande och blifvande tullsatser för de billigare sorterna, ifall bevillningsutskottets förslag ginge igenom. Han medgaf äfven, att den utländska varan var bättre; och således är det ju tydligt, att om den utländska varan är bättre, kommer stor import att ega rum lika fullt framdeles som hittills, och detta blir icke till någon fördel för den svenska fabrikanten utan endast för statskassan på bekostnad af de skattdragande.

Sedermera sade han, att generaltullstyrelsen gått in på utskottets förslag i samråd med bevillningsutskottet. Ja, det gick till på det sättet, att bevillningsutskottet frågade generaltullstyrelsen, om den hade något emot ett tullbehandlingsätt för broderade arbeten, som medförde en lindring i tullverkets göromål. Den svarade naturligtvis, att det hade den icke något emot, och på det sättet kom denna öfverenskommelse till stånd.

För öfrigt beder jag att få fästa uppmärksamheten på ett annat förhållande. Vi hafva en vara mycket snarlik broderade remsor, och det är spetsar. Tullen på spetsar, andra slag — icke silkesspetsar — är för närvarande 4 kronor per kg. Antages nu bevillningsutskottets förslag, komma de gröfsta broderade remsor att draga en tull af 5.50, medan de dyrbaraste spetsar, brysselspetsar, som kosta 50 kronor och derutöfver per meter och af hvilka det går många meter på 1 kg. komma att draga en tull af kronor 1.50 per kg. utöfver hvad som då betalas i tull för de gröfsta och billigaste broderade remsor. Hvad blir följden? Jo, då blir följden den, att nästa år komma troligen motioner med begäran, att tullen på spetsar skall höjas, och så göras der antagligen undan för undan framställningar om förhöjda tullar.

Hvad beträffar motionärernas uppgift, att varans nuvarande tullskydd skulle uppgå till $3\frac{1}{2}$ à 7 procent, så är det ingalunda bevisadt, att denna uppgift är riktig. Då nemligen denna fråga var före i bevillningsutskottet, hade en målsman för denna industri företräde inför utskottet, men han kunde icke i detta hänseende lemna någon uppgift, utan han tyckte endast, att därför att sådana saker som leksaker och paraplyer hade en mycket hög tull på varans värde i förhållande till broderier, skulle tullen på broderier ökas. Detta var hans resonnement. Och om man ser efter hvad motionärerna säga, så åberopa de kommerskollegii statistik. Men hvad säger kommerskollegium i afseende å broderade varor? Jo, att med hänsyn till förtullningssättet kan icke tullinkomsten beräknas, till följd hvaraf den icke kan uppgifvas. Och ändå kunna motionärerna räkna ut, att

*Angående
tull för
broderade
arbeten.
(Forts.)*

den går till 7 procent af varans värde. Detta förefaller mig vara högst sväfvande uppgifter, som jag icke kunnat fästa mig vid.

Vidare hafva motionärerna gjort en jmförelse mellan värdetullen på spetsar och på broderade varor och funnit, att värdetullen på spetsar är 20 procent. Men om man granskar kommerskollegii handlingar för år 1897, finner man, att i fråga om broderade arbeten hafva motionärerna å ena sidan taget alla slag i beräkning såväl de billigare som de dyrare, men å andra sidan beträffande spetsar hafva endast tagits i beräkning »andra slag», medan dyrbarare spetsar, nemligen de af silke, uteslutits. På det sättet har man kommit till det af motionärerna uppgifna resultatet. Jag yrkar fortfarande afslag.

Herr Almström: Jag ber om ursäkt, att jag uppträder ännu en gång, men jag kan icke underlåta att påpeka ett misstag af den siste talaren, då han sade, att tullen på brysselspetsar var 4 kronor per kg. Dylika spetsar, som äro af silke, draga nemligen en tull af 12 kronor per kg. Detta hans skäl torde därför icke vara af någon betydelse.

Herr Stephens: Jag får endast med anledning af herr Almströms sista uppträdande fästa uppmärksamheten på, att brysselspetsar tillverkas af linne och ej af silke.

Friherre Klingspor: I tulltaxan står tydligt, såsom också blifvit omnämndt, att broderade arbeten skola tullbehandlas efter samma tullsatsar som tyget, hvarpå broderiet är gjordt, med 100 procent tillägg. Detta är det enda, som står. Meningen är naturligtvis att åstadkomma ett verkligt skydd för sådana tyger, som äro broderade, men lika gifvet är att de, som importera varan, finna det bekvämare att klippa bort den obroderade delen och få den tullbehandlad särskildt och dermed äro vi inne på de broderade remsorna, och dessa finnas icke i tulltaxan. Det är således ett kringgående af förordningen, som här eger rum, och på grund deraf har jag ansett riktigt att i tulltaxan införas dessa broderade remsor såsom en särskild importartikel. Frågan kan sedan vara, om den föreslagna sammanläggningen af dessa billigare artiklar och åsättande å desamma af en tull af 5.50 per kg. är riktig eller icke. Detta är svårt för mig att afgöra. Jag har endast velat framhålla det motiv, som förmått mig att ansluta mig till utskottets förslag, och jag tror, att med den af utskottet förordade tullen en rättvisare utjemning af förhållandena skall åstadkommas än hittills varit fallet.

Herr Dahlberg: Om man jmför detta utlåtande med det om tull på spelkort, kan man säga, att damerna icke hafva stora skäl att vara belåtna med bevillningsutskottet. Men det var icke detta jag ville yttra, utan erinra derom, att det i många fall kommer att möta praktiska svårigheter att tillämpa en sådan bestämmelse, hvarom här är fråga, och detta är för mig ett tillräckligt skäl att yrka afslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att

i afseende på förevarande betänkande yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *Stephens*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, måtte besluta, att nu gällande tullsatser å ifrågavarande artiklar skulle bibehållas oförändrade.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande n:o 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren utskottets hemställan och besluter, att nu gällande tullsatser å ifrågavarande artiklar skola bibehållas oförändrade.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—48;

Nej—44.

Vid förnyad föredragning af bankoutskottets den 17 och 20 innevarande februari bordlagda memorial:

n:o 3, om verkställd granskning af riksbankens styrelse och förvaltning, samt

n:o 4, angående inköp af tomter för riksbankens blifvande kontor i Venersborg, Nyköping och Vesterås,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemställt.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den vid sammanträdet början aflemnade kongl. propositionen.

Onsdagen den 21 Februari.

Upplästes ett ingifvet läkareintyg af följande lydelse:

Att ledamoten af riksdagens Första Kammare t. f. landshöfdingen *J. Berlin* till följd af upprepade anfall af hjertkramp (angina pectoris) och deraf förorsakad allmän kraftnedsättning tillsvidare är urstånd-satt att deltaga i riksdagsarbetet, intygas härmed.

Stockholm den 20 februari 1900.

Ernst Lidin.
Legit. läkare.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på föredrag-ningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,45 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 23 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 16 i denna månad.

Upplästes följande ingifna läkareintyg:

Att riksdagsman m. m. herr baron *Jonas Alströmer*, Östads barnhus, i följd af influensasviter under närmaste tiden är förhindrad att infinna sig vid riksdagen, intygas.

Alingsås den 20 februari 1900.

J. A. Berger.
Provinsialläkare.

Anmälades och bordlades sammansatta stats- och bankoutskottets memorial och utlåtande:

n:o 1, angående understöd till aflidne arbetsförmannen C. F. Björklunds minderåriga barn; och

n:o 2, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 4, till Konungen, angående val af justitieombudsman och suppleant för honom,

dels ock till Riksdagens förordnanden n:o 5, för häradshöfdingen m. m. O. Berger att vara Riksdagens justitieombudsman, samt

n:o 6, för konstituerade revisionssekreteraren, assessorn C. E. Leijonmarck att vara Riksdagens justitieombudsmans snppleant.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 21 innevarande februari bordlagda utlåtanden n:is 7 och 21—23.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Tillberg* under 15 dagar från och med morgondagen samt herr *Fröberg* under 14 dagar från och med den 28 innevarande månad.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att på föredragningslistan till morgondagens sammanträde skulle sättas främst de ärenden, som under dagen bordlagts första gången, och att bland två gånger bordlagda ärenden först skulle förekomma konstitutionsutskottets utlåtande n:o 1, sista punkten.

Kammaren åtskildes kl. 2,37 c. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.